

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
МАКСИМОВА Станіслава Дмитровича
«Чинники сумісності особистості спортсменів в акробатичних складах»
на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі психології та педагогіки Національного університету фізичного виховання і спорту України 22 квітня 2026 року МАКСИМОВИМ Станіславом Дмитровичем було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Чинники сумісності особистості спортсменів в акробатичних складах» та її обговорення (науковий керівник – кандидат педагогічних наук, професор Валентина ВОРОНОВА).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри психології та педагогіки було прийнято рішення надати здобувачу МАКСИМОВУ Станіславу Дмитровичу позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена зростаючою увагою до проблеми ефективності спільної діяльності у спорті, зокрема у парних та групових видах, де результат визначається не лише індивідуальними можливостями спортсменів, а й якістю їх взаємодії. У спортивній акробатиці ця проблема набуває особливої ваги, оскільки діяльність спортсменів реалізується в умовах високої координаційної складності, підвищеного ризику та чітко вираженої рольової асиметрії, що висуває підвищені вимоги до узгодженості дій партнерів.

Попри значну кількість досліджень у сфері підготовки спортсменів, проблема сумісності в акробатичних складах залишається недостатньо розробленою. У більшості випадків сумісність розглядається фрагментарно – через окремі психологічні, психофізіологічні або технічні показники, або ж ототожнюється із змагальним результатом. Такий підхід не дозволяє повною мірою пояснити механізми формування надійної та стабільної взаємодії

партнерів, особливо на етапах попередньої базової підготовки.

Сучасні уявлення про спільну діяльність у спорті все більше орієнтуються на інтегративні моделі, у межах яких ефективність взаємодії розглядається як результат поєднання різних рівнів регуляції – технічного, психофізіологічного та психологічного. Проте в спортивній акробатиці відсутні дослідження, що системно поєднують ці рівні та дозволяють розглядати сумісність як цілісний процес організації спільної дії, а не як сукупність окремих характеристик.

Особливої актуальності набуває питання операціоналізації сумісності, тобто її переведення у вимірювані показники, придатні для наукового аналізу та практичного використання. Використання змагального результату як основного критерію є обмеженим, оскільки не відображає процесуальних аспектів взаємодії та не дозволяє своєчасно виявляти проблеми у формуванні спільної діяльності. У зв'язку з цим виникає потреба у розробці об'єктивних критеріїв оцінювання сумісності, зокрема через показники технічної та емоційно-виразної спрацьованості партнерів.

Не менш важливим є вивчення психофізіологічних і психологічних механізмів, що забезпечують реалізацію сумісності. Зокрема, недостатньо досліджено, яким чином нейродинамічні характеристики, сенсомоторна регуляція, довіра та міжособистісні стилі взаємодії включаються у процес узгодження дій партнерів і визначають стабільність виконання у складних і ризикових умовах.

Таким чином, актуальність дослідження визначається необхідністю комплексного вивчення сумісності як багатовимірного феномена організації спільної діяльності в спортивній акробатиці, розробки її операційних критеріїв, виявлення типоспецифічних механізмів регуляції та обґрунтування практичних підходів до формування ефективної партнерської взаємодії у тренувальному процесі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Плану НДР НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 2.9 «Мобілізація особистісного ресурсу суб'єктів спортивної діяльності засобами психолого-педагогічного супроводу» (номер державної реєстрації 0121U108290) та за темою 2.10 «Раціоналізація тренувального процесу у спортивних видах гімнастики» (номер державної реєстрації 0121U108308). Внесок здобувача, як співвиконавця теми, полягав у теоретичному обґрунтуванні проблеми сумісності у парній спортивній діяльності, розробці підходів до її операціоналізації через показники технічної та емоційно-виразної спрацьованості, організації та проведенні емпіричних досліджень у спортивній акробатиці, обробці та інтерпретації отриманих

результатів, а також у формуванні практичних рекомендацій щодо оптимізації взаємодії партнерів у тренувальному процесі.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що:

1) вперше:

- сумісність у спортивній акробатиці розглянуто як спосіб організації спільної діяльності партнерів, а не як сукупність їхніх індивідуальних характеристик, що дозволило перейти від оцінювання змагального результату до аналізу внутрішніх механізмів парної взаємодії;
- науково обґрунтовано та операціоналізовано систему критеріїв технічної спрацьованості партнерів, яка інтегрує педагогічні, стабілографічні та біокінематичні показники і забезпечує оцінювання надійності та узгодженості спільної моторної дії незалежно від змагального результату;
- емоційно-виразну сумісність у спортивній акробатиці розглянуто як характеристику парної діяльності, а не індивідуальної артистичності спортсменів, та запропоновано підхід до її кількісного оцінювання через показники емоційно-артистичної спрацьованості партнерів;
- на основі інтеграції показників технічної та емоційно-виразної спрацьованості запропоновано 4-групову типологію акробатичних складів (комплексно сумісні, функціонально орієнтовані, виразно орієнтовані, несумісні), що відображає різні конфігурації реалізації потенціалу спільної діяльності;
- показано, що психофізіологічні характеристики спортсменів у спортивній акробатиці не виступають самостійними детермінантами ефективності, а функціонують як ресурсний фон регуляції спільної діяльності, при цьому їх пояснювальна цінність визначається способом включення у міжпартнерське узгодження дій залежно від типу сумісності.

2) доповнено:

- уявлення про роль довіри у парній діяльності спортсменів, встановлено, що в умовах спортивної акробатики довіра має рольово диференційований характер і функціонує як фоновий, інструментальний або компенсаторний психологічний механізм регуляції спільної діяльності;

3) подальшого розвитку набули положення циркумплексної моделі міжособистісної поведінки, оскільки доведено, що в спортивній акробатиці міжособистісні стилі виступають рольово зумовленими механізмами регуляції спільної діяльності в умовах жорсткої асиметрії «верхній–нижній» та підвищеного ризику.

Практичне значення роботи полягає в обґрунтуванні підходів до оцінювання сумісності спортсменів у парній діяльності в спортивній акробатиці, впровадженні критеріїв технічної та емоційно-виразної спрацьованості партнерів, використанні комплексного підходу до інтерпретації труднощів у підготовці акробатичних складів з урахуванням психофізіологічних і психологічних механізмів регуляції спільної діяльності, а

також у розробці практичних рекомендацій для диференціації тренувальних впливів залежно від типу сумісності та рольової позиції партнерів.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес кафедри психології і педагогіки Національного університету фізичного виховання і спорту України (акти впровадження від 3 лютого 2026 року), а також у навчально-тренувальний процес підготовки акробатів спортивно-культурного комплексу «Софіївський» (акти впровадження від 09–12 грудня 2025 року) та Дитячо-юнацької спортивної школи №20 (акти впровадження від 16–18 грудня 2025 року).

Запропонований підхід дозволяє тренеру більш обґрунтовано інтерпретувати причини технічних збоїв, прогнозувати ризики нестабільності та обирати адекватні форми тренерського впливу, спрямовані на стабілізацію та підвищення надійності спільної діяльності партнерів.

Теоретичне значення отриманих результатів. Теоретичне значення дослідження полягає в уточненні наукових уявлень про сумісність у спортивній акробатиці як багатовимірний феномен організації спільної діяльності. Сумісність розглянуто не як сукупність індивідуальних властивостей, а як конфігурацію взаємодії партнерів у процесі виконання спільної дії.

Розширено підходи до її операціоналізації через показники технічної та емоційно-виразної спрацьованості як взаємопов'язаних, але відносно автономних вимірів. Уточнено типологію акробатичних складів як різні способи організації спільної діяльності, а також доповнено уявлення про роль психофізіологічних функцій як ресурсного фону та психологічних механізмів як чинників реалізації сумісності.

Отримані результати поглиблюють положення теорії спільної діяльності у спорті та створюють підґрунтя для подальших досліджень парної взаємодії у техніко-естетичних видах спорту.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені в дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на інформативних методах та фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, тривалістю дослідження,

кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 16 наукових публікаціях: 7 статей у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України; 6 публікацій апробаційного характеру; 3 публікації, які додатково відображають наукові результати дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи представлені на міжнародних та всеукраїнських конференціях: на IV, VI, VII Всеукраїнських наукових електронних конференціях «Актуальні проблеми психолого-педагогічного супроводу та розвитку суб'єктів спортивної діяльності» (м. Київ, 2021, 2023, 2024 рр.); XVII Міжнародній конференції молодих вчених «Молодь та олімпійський рух» (м. Київ, 2024 р.); XVII Міжнародній студентській науковій конференції «Спорт та сучасне суспільство» (Київ, 2024 р.)

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження сформульовано спільно з науковим керівником. Особистий внесок дисертанта полягає у самостійному визначенні наукової проблеми та теоретичному обґрунтуванні підходу до вивчення сумісності як багатовимірного феномена спільної діяльності.

Здобувачем розроблено підходи до операціоналізації сумісності через показники технічної та емоційно-виразної спрацьованості партнерів, обґрунтовано критерії їх оцінювання та здійснено типологізацію акробатичних складів. Автором організовано та проведено емпіричне дослідження, включаючи збір експериментальних даних, їх статистичну обробку та інтерпретацію, а також проаналізовано психофізіологічні та психологічні механізми регуляції спільної діяльності, зокрема роль довіри та міжособистісних стилів взаємодії.

На основі отриманих результатів дисертантом сформульовано висновки, обґрунтовано теоретичні положення, розроблено практичні рекомендації та підготовлено матеріали для наукових публікацій і впровадження результатів у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота МАКСИМОВА Станіслава Дмитровича «Чинники сумісності особистості спортсменів в акробатичних складах» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію МАКСИМОВА Станіслава Дмитровича на тему: «Чинники сумісності особистості спортсменів в акробатичних складах» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення, вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну та практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати. Дисертація спрямована на розв'язання актуального наукового завдання щодо обґрунтування підходів до вивчення сумісності спортсменів у парній діяльності в спортивній акробатиці, операціоналізації сумісності через показники технічної та емоційно-виразної спрацьованості, визначення типології акробатичних складів та виявлення психофізіологічних і психологічних механізмів регуляції спільної діяльності партнерів.

Робота є адекватною поставленій меті, характеризується логічною структурою, обґрунтованістю отриманих результатів і містить висновки, що відповідають завданням дослідження.

Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із змінами), що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу МАКСИМОВУ Станіславу Дмитровичу ступеня

доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує вченій раді НУФВСУ утворити разову спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації МАКСИМОВА Станіслава Дмитровича з метою присудження йому ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Оксана ШИНКАРУК, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з навчально-методичної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Георгій КОРОБЕЙНИКОВ, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри спортивних єдиноборств та силових видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Юрій САЛЯМІН, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри гімнастики та складно-координаційних естетичних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Валентина ТОДОРОВА, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри гімнастики та фізкультурно-спортивних технологій Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

опонент: Валентина СОСІНА, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії та мистецтвознавства Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Оксана ШИНКАРУК

К.пед.н., доцент

Юрій САЛЯМІН

Д.б.н., професор

Георгій КОРОБЕЙНИКОВ

Голова засідання,

к.пед.н., доцент

Тетяна БУЛГАКОВА

Підписи Оксани ШИНКАРУК, Юрія САЛЯМІНА, Тетяни БУЛГАКОВОЇ засвідчую

Начальник
відділу ка

Милишук Л.Р.